

COMMUNIO

3/07

Starokatolická církev v ČR

Slovo na cestu

Řekl jim: „Pojďte sami stranou na pusté místo a trochu si odpočiňte!“ (Mk 6, 31a)

Drazí sourozenci v Kristu, když se apoštolové kdysi vrátili ze své první apoštolské cesty, vyprávěli Ježíšovi všechno, co zažili. Byli plni dojmů, byli unaveni. A Ježíš je odvádí daleko od davu, na opuštěné místo, které zná jen on sám... Je to krásný biblický text pro tyto dny plné slunce, které letos předběhlo kalendářní léto, a my se nemůžeme dočkat až vystoupíme z kolotoče svých všedních povinností. Začíná léto, přichází doba dovolených a prázdnin. Ježíšova výzva k oddechu stranou od lidí

ovšem znamená nejen malou „apoštolskou dovolenou“, ale také vnitřní ztišení. Znamená najít si chvíli pro návrat do svého nitra, které pro nás často bývá dost neznámou krajinou. Někdy se člověk potřebuje zastavit a pár věcí v klidu promyslet a uspořádat nejen rozumem, ale i srdcem, dát si jednotlivosti svého života do větší souvislosti a sestavit všechno, o co usilujeme a po čem se pachtíme, do správného pořadí.

Naše církve na podzim prožije svou první pastorální synodu. Všichni jste od svých kněží dostali dotazník, který by měl zmapovat názory nás všech na to, jak by naše církve měla žít, na co by neměla zapomínat, co je pro ni v současnosti důležité a před čím.

Možná i tato synoda by mohla být takovým ztišením a zastavením, nadechnutím se před další cestou a stanovením správného pořadí úkolů a snah nás všech. Protože církve není jen synoda, biskup, synodní rada, kněží a jáhni. My všichni dohromady jsme církve a všichni společně jsme spoluodpovědnými za to, aby byla domovem nejen pro nás a ty, kteří svůj duchovní domov hledají, ale aby byla především domem Božím. Hlásí-li se naše církve k synodním principům, pak to musí znamenat, že se hlásí k této spoluodpovědnosti každého z nás. Synodalita je totiž také odvaha a odhodlanost ke společné cestě, vzájemné naslouchání, vzájemná důvěra, vzájemná úcta i vůle ke společnému plnění přijatých úkolů. A to vše někdy vyžaduje také oběť a zřikání se sebe sama...

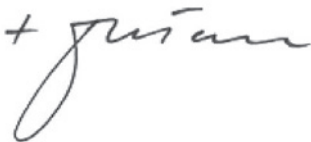
Když se vrátíme zpět k textu Písma, kterým jsem nadepsal toto Slovo na cestu, tedy k druhé polovině šesté kapitoly Markova evangelia, zjistíme, že „apoštolská dovolená“ vlastně skončí dřív než začala. Mají smůlu, davy posluchačů je vystopují a nakonec je předběhnou a už tam na Ježíše čekají. A Ježíš se nehněvá, je mu jich líto, a tak mění plán. Od té chvíle, co se stal člověkem, nevidí naše problémy z nebeského odstupu, ale má pro ně pochopení.

To se může stát někdy i nám: chtěli bychom být sami a Bohu blízko, a někdo nás zrovna tehdy potřebuje a my musíme jít a posloužit mu. Musíme z toho Božího ticha jít někam, kam nás Bůh posílá.

Milé sestry a milí bratři, přeji Vám krásné léto a dovolenou určitě o mnoho delší než měl náš Pán a jeho apoštolové. A přeji Vám také čas na svátostný život, modlitbu a přemýšlení o tom, jaké má být společenství naší církve a jaká je úloha každého z nás v něm.

S přáním Božího požehnání a blízkosti na všech Vašich cestách.

Váš

Slovo na cestu.....	2
Svatba v káni galilejské	4
Rozhovor s... Mgr. Pavlem Nápravníkem.....	5
Celibát - dar, nebo zlo?	7
Žalmy v kostce I.	10
tiskové prohlášení.....	13
Na kopci zvaném laurenziberg II.	14
Šabat je nejdůležitější židovský svátek	17
pout' staletími naší architektury VIII.	20
Zprávičky	22

COMMUNIO – vydává Starokatolická církev v ČR, Na Bateriích 27, Praha 6, 162 00

Vyšlo 18. 7. 2007

tel./fax 224 319 528

e-mail: stkat@starokatolici.cz, www.starokatolici.cz

Za toto číslo zodpovídá redakční rada.

Děkujeme za příspěvek na papír a tisk.

Foto na titulní straně: Petr Bednařík

Svatba v káni galilejské (Jn 2, 1 - 12)

Bratři a sestry, znáte někoho ze svých známých, kdo by se jeli od- dat do galilejské Kány už jen proto, aby na ně dýchla atmosféra té svatby, kde Ježíš udělal snad z prvních znamení? O židovských svatbách je známo, že jsou štědré. Nikam se nechvátá. Novomanželé a jejich blízcí se radují ze započaté společné cesty životem i týden. Určitě se na takové hebrejské veselce vypije dost vína a sní spousta koláčů. A tak není zase tak těžké si pro středoevropana představit, že se těžko odhadne, kolik toho koupit, napéct, zařídit... aby hosté byli spokojeni. Takový manžel, zamilovaný až po uši, snad ze své svatby nemá nic. Starosti, starosti a zase starosti, jak všechno dopadne, aby ho nepomluvili.

Teď se zkusme přenést do děje naší svatby v Ká- ně. My křesťané máme často zkruslené představy o tom, jaký Bůh je. Pořád ještě ve světě straší před- stava, že nás Bůh pohlavkuje. Za to, že nechodíme do kostela, za to, že kašleme na modlitbu a meditaci atd. Ale hlavně se setkáváme s názorem, že pravá zbožnost se neusmívá, je stále vážná a hledí si zachovat uctivou fazonu. A aby byl v křesťanství do- volen alkohol a jiné pekelné požitky, to je nemysli- telné – viz. některé křesťanské církve a společnosti. Sám si pamatuji sebe, když jsem konvertoval, jak jsem byl na sebe přísný. Ale bohužel i na druhé. Je to jenom falešná, utkvělá představa o Pánu Ježíši Kristu, do které někteří zbožní projektují svá přání a své nevyřešené problémy.

Ježíš byl jiný než jakákoli představa. Ježíš byl a je člověk naplno. Zná naše touhy, potřeby, boje a lítost. Zná naše srdce. A také věděl tenkrát v Káně, jaký trapas čeká ženicha, jestliže nezasáhne. Byl tam se svými učedníky. Moc o tom nevíme. Nevíme, kolik jich tam měl. Nevíme, jak moc se znali. Víme jen,

že Jeho máti tam byla také a měla zřejmě velkou autoritu, když se jí služebníci svatby nevysmáli. „Udělejte, co Vám řekne!“ A pak ta její důvěryplná žádost – prosba k synovi. Nic víc. Přišla se radovat s novomanžely, spatřila tiseň a přimluvila se. Pak opět poodešla do ústraní, aby Ježíš mohl jednat.

Přátelé, mohlo to dopadnout úplně jinak. Nemusel být žádný zázrak. Svatba by se možná zkrátila nebo by hosté začali abstinovat, ale ruku na srdce. Na svatbě bez vína? Vždyť příležitost k odříkání je v životě dost, a tohle Ježíš moc dobře ví. To je právě to Jeho geniální lidství nám tak blízké, ale tak těžko následováníhodné. My to prostě neumíme. Když- tak, tak na chvíli, ale On to žil stále, i když věděl, že ho nakonec přibijí jako lotra na dřevo.

Pokud se nám tento evangelní příběh líbí a zas- neme nad tím, jak tento Ježíš, kterého se učíme následovat, dokáže chápat a milovat, zahleďme se teď chvíli na služebníky svatby. Místo toho, aby Ježíše poslali do háje, poslušně a odevzdaně nalé- vají vodu do nádob. Že by nouze zahнала tyto muže k poslední křeči? Vždyť známe sebe, jak se umíme před maturitou, nebo nějakou zkouškou vroucně modlit. To když vystřílíme všechny naše osvědčené šípy a nemáme po ruce žádnou ze svých jistot, to pak věříme amuletům, pověrám i Pánu Bohu. Ale uvěřit, že se něco stane s vodou, když se ochutná, to chtělo velkou dávku pokory a poslušnosti.

Sestry a bratři. I my se ocitáme v podobných situa- cích, kdy po nás náš Pán chce víru, i když se zdá vše absurdní. Ano, Ježíš je ve světě přesně změřitelných věcí absurdní, ale On nám dal milost víry a o tuhle víru se vyplatí bojovat.

Nashledanou na svatbě s Ježíšem a Marií.

✠ Aleš Svoboda

Ze začátku tvého působení v církvi jsi se tak trochu stranil nebo lépe řečeno ses moc nezapojoval. Když se tak dívám dozadu, připadá mi to jako tvoje zrání. Něco jako ovoce, které postupně dozrává. V sobotu 30. června svým svěcením vstoupíš do duchovní služby. Tak se tedy na tebe obracím s velmi klasickou otázkou, jak cítíš svoje zrání a v čem pociťuješ svoje duchovní povolání?

Máš pravdu, já se nejdřív musím opravdu rozkoukat. V době, kdy jsem přišel ke starokatolíkům, byl to vůbec můj první kontakt s církví a to doslova. Nikam jsem předtím nechodil, respektive jsem byl věřící a až nepokřtěný, považoval jsem se za křesťana. Křest jsem přijal až v naší církvi. Potřebuji větší čas na to, abych se mohl zapojit a případně se začít aktivněji angažovat do problémů. Povolání jsem v sobě pociťoval dlouho. I kvůli tomu jsem opustil pedagogickou fakultu a začal studovat teologii na

ETF UK. Studium mě velmi naplňovalo a o to víc se ve mně začalo povolání k duchovní službě rozvíjet lépe řečeno ozývat.

Jsi dnes velmi aktivní člověk, zapojuješ se do dění v církvi, přiložíš ruce k dílu tam, kde je třeba. V čem v současné době pociťuješ svoje priority?

Především v pružnosti. Snažím se a chci být pružný, být tam, kde je mé práce nebo pomoci zapotřebí. Například i brigádou nebo hraním při bohoslužbě. Dost pro mě znamená například i navazování kontaktů s lidmi, podílení se na životě v církvi.

Pracuješ v České televizi, osobně si myslím, že práce v civilním životě je pro duchovního poměrně velkou pokladnicí, myslím na zkušenosti z běžného života a praxi, která člověka tuží. Co osobně pro tebe tato práce přináší?

Pracuji v České televizi již několik let pro

pořad Dobré ráno s ČT. Jsem asistentem scény, což v praxi znamená být neustále ve střehu a k ruce režisérovi, kameramanům a moderátorům. Práce obsahuje širokou škálu činností, vyžaduje okamžitý postřeh a proto musím být neustále připraven a pohotově zareagovat na situaci. Je to někdy opravdu adrenalinové zaměstnání, protože v živém vysílání nejde chyba vrátit. Práce mi přináší kromě adrenalinu a soustavného cvičení bystrostí především kontakt s lidmi. Také tak trochu sebeovládání se, hlavně ve vypjatých chvílích. Zachovat se jako křesťan a zároveň ze sebe nedělat blbečka. Rozhodně mi práce přináší užitek i v oné realitě. Například životní osudy lidí nebo zajímaví hosté v programu. Na druhém místě možnost nových kontaktů. Tato práce mě ale živí jen částečně. Navíc jsem doktorandem a v dnešní době mě tak trochu živí i grant.

V čem přesně spočívá tvoje práce na fakultě a čemu se ve svém doktorandském projektu hodláš věnovat?

Projekt, respektive doktorandská práce pojednává o laickém kazateli Matějovi Poustevníkovi, který žil přibližně v 1. polovině 16. století a svými dopisy a kázáními přispíval ještě k bouřlivější atmosféře v Praze v období tzv. utrakvistického schizmatu. Rozebírám právě jeho dopisy po stránce historické, literární a teologické. Můžu říct, že je to velmi zajímavé období české reformace, kterou se vůbec rád zabývám.

Nejen chlebem živ je člověk, ke které spiritualitě se přikláníš, který duchovní směr je Ti blízký?

Nejsem vyhraněný. V podstatě žádnou konkrétní spiritualitu nevyhledávám. Snažím se žít především s Bohem a pokud je mi ta která věc nebo meditace z některé spirituality blízká, pak se jí snažím nějak uchopit a přijmout do svého života. Jsou mi ale velmi blízcí poustevníci a vůbec asketický život v osamocení.

Zrovna ale moc poustevnický život nežiješ? ☺ Nemyslím tím jen tvoje všechny aktivity a práci, ale také manželku. Vždycky, když vás spolu s Markétou vidím, mám pocit, že si nejen rozumíte a milujete, ale že tě tím i velice podporuje.

Jsem za svoji manželku moc rád. Pro mě je nesmírně důležité, aby náš vztah byl harmonický a snažíme se vzájemně respektovat. Zatím nám to funguje. Cítím, že mě Markéta podporuje. I když je nepraktikující, zajímá se o život v církvi a chodí mezi nás. Jsem rád, že se kamarádí s tebou, Toníkem, Hankou, Dušanem i jinými, že chodí na společné výlety a zapojuje se tak do života společenství. Jsem šťastný, že ji mám a těší mě, že není anonymní manželkou.

Přeji všechno dobré, aby se ti práce dařila a děkuji ti za rozhovor.

☒ *Olda Kouřimský*

☒ *Foto: Dušan Hejbal a Petr Vinš*

Celibát - dar, nebo zlo?

Čas od času se v titulcích zpráv mihne případ kněze, který odešel z římskokatolické církve, aby se mohl oženit. Nebo za kterého církev platí alimenty, protože odejít nechce a jako kněz se oženit nemůže. A tehdy se znovu rozpoutá bouřlivá debata o celibátu. Málokdo ovšem ví, jak to s celibátem doopravdy bylo v historii. Odpor proti němu je totiž stejně starý jako sám požadavek na neženatost kněží. Ba co dím, vlastně ještě starší a „tradičnější“... Manželství je nejpřirozenější stav věcí

Židé, z jejichž víry křesťanství vychází, něco takového jako celibát neznali. Manželství je ve Starém Zákoně vysoce ceněno, je považováno za správný a přirozený stav věcí. Dívka vstupující do manželství samozřejmě má být pannou, ale stará panna už je cosi nepřirozeného a ze své podstaty špatného. Později v judaismu začaly být vyzdvihovány vdovy, které se po smrti manžela už nevdaly a zasvětily svůj život Bohu, i tak se však v žádném případě nejednalo o příkaz.

V Novém Zákoně už se požadavek celibátu objevuje, ovšem nikoliv jako povinnost, ale jako možnost, která je oceňována. „Kdo se ožení se svou snoubenkou, jedná dobře, kdo se neožení, jedná lépe,“ praví Pavel, a to přesto, že většina apoštolů byla ženatých. Raná církev totiž očekávala brzký konec světa, a tak bylo na sňatek hleděno jako na cosi zbytečného, co mohlo člověka zdržovat od Boha. Výzva k opuštění všeho a následování Krista však nikdy nebyla vnímána jako pobídka k rozvodům - ty byly na základě slov samotného Ježíše považovány za špatné. Důraz tak byl kladen na to, aby bylo především manželství církevních představitelů řádné a příkladné. Vdovám se však nedoporučovalo se podruhé vdávat. Posléze (listy Timoteovi a Titovi) se objevil důraz na to, že kandidáti na vyšší církevní úřady nesmějí být ženatí podruhé a jejich manželky měly do manželství vstoupit jako panny. Přitom pro Klementa Alexandrijského (počátek 3. století) převyšovala zdrženlivá vdova pannu, protože přesně věděla, čeho se vzdává. Druhé manželství bývalo od 3. století trestáno ročním pokáním, bylo ovšem uznáno jako platné. Ženy ve službách církve (jáhenky) měly být už od 2. století panny nebo svobodné vdovy.

Začalo to v Niceji

Myšlenka na celibát kněží se začala objevovat především pod vlivem mnichů - asketů z oblasti Sýrie a Egypta. Přesto byl ještě roku 340 na synodě v Gangrech pokárán biskup Eustathius za extrémně nepřátelský postoj vůči tělu a manželství. Za první jednoznačnou formulaci požadavku na pohlavní zdrženlivost kněží byl dlouho považován kánon 33, o kterém se předpokládalo, že

byl vyhlášen na synodě v Elviře kolem roku 304, ve skutečnosti však jde o kánon z konce 4. století, který byl ještě s některými dalšími do sbírky přidán. Primát tak patří prvnímu ekumenickému koncilu v Niceji roku 325. Požadována přitom nebyla neženatost, ale zdrženlivý život - tj. svěcení mohli být i ženatí muži, ale měli se zdržet obcování se svými manželkami.

Stejně starý jako požadavek celibátu je však i odpor proti němu - nařízení koncilů nebyla prakticky nikde dodržována, koncily stanovovaly stále tvrdší tresty, kupčilo se s výjimkami, papežové, obzvláště z řad bývalých mnichů, pravidelně požadavky přitvrzovali a trvali na přísné kontrole dodržování zákazů (zazněla dokonce myšlenka inspekci v ložnicích kněží), světský klér se stejně pravidelně bouřil a odmítal zákaz dodržovat. Přitom ve východní církvi platil zákaz sňatku jen pro již vysvěcené kněze, starší muži mohli být svěcení jako ženatí. Požadavek sexuální zdrženlivosti pro tyto kněze sice čas od času zazněl, nikdy však nebyl prosazen.

Od druhého Lateránu

Ve dvanáctém století proběhlo v západní církvi několik koncilů, na nichž bylo prohlášeno manželství uzavřené knězem za neplatné a byly stanoveny přísné tresty. Definitivní zákaz nejen pohlavního života, ale i sňatku kněží zazněl na druhém lateránském koncilu svolaném papežem Inocencem II. roku 1139. Diskuse tím ovšem v žádném případě neskončila - prakticky na každém dalším koncilu se ozývaly hlasy odpůrců celibátu, někdy dokonce tak hlasitě, že byla diskuse na toto téma zakázána. Ce-

libát byl stále dodržován poměrně sporadicky, kněží žili s konkubinami nebo si ženy i tajně brali, a to i přes přísné tresty. Navíc za patřičnou úplatu bylo možno někdy získat dispens - výjimku. Tato možnost sice byla primárně určena pro konvertity z církví, kde se kněží ženit mohli (např. anglikáni), ale čas od času byla povolena i jiným kněžím. Už v šestnáctém století se přitom ozývalo volání po zrušení celibátu s tím, že je nedostatek kněží - ovšem právě tenkrát se celibát stal jedním ze zásadních protireformačních argumentů. Na II. vatikánském koncilu v letech 1958 - 1963 bylo povoleno světit na jáhny již osvědčené ženaté muže, spor o celibát kněží ovšem trvá dodnes.

Bud'te čistí!

Za dobu sporu o celibát byla vyjmenována řada důvodů, proč ho dodržovat. Tím zásadním v době vzniku příkazu pohlavní zdrženlivosti byla kultická čistota. Starozákonní kněží - obětníci - museli být, když vstupovali do Chrámu, „čistí“ - to znamenalo, že se museli mimo jiné alespoň několik dní před vstupem do Chrámu zdržet sexu. Křesťané ovšem původně vůbec neměli kněze - slavení Večeře Páně se týkalo všech věřících, a tak požadavek kultické čistoty neexistoval. Už ve druhém století se ovšem začala oddělovat skupina kněží a tenkrát byl ze Starého Zákona přejet i požadavek kultické čistoty. A když se cca ve 4. století začala Večeře Páně - Eucharistie - slavit každodenně, vyplynul z toho požadavek trvalé sexuální zdrženlivosti. Velký vliv měly také ideje zoroastrismu, přefiltrované antickou filosofií. Skrze helénismus pronikla do židovského myšlení, které původně považovalo stvořený svět za dobrý, myš-

lenka, že dobrý je jenom duch, kdežto tělo je zlé. Tento dualismus vedl až ke zbožštění askese a odmítání všeho tělesného. Asketický prvek nabýval v křesťanské církvi na významu hlavně s mnišským hnutím, zároveň byl ovšem ve svých extrémních podobách stále považován za kacírský.

Život rovný andělům

Mezi důvody celibátu patřila také společenská prestiž - celibát kněžstvo odděloval od prosté veřejnosti, byl znamením toho, že jsou jaksi lepší, když se pro Boha dokázali vzdát toho, co ostatní lidé považovali za důležité. Obzvláště v době protireformace získal tento motiv na významu - odlišoval kněze římskokatolické církve od ostatních. Především ve středověku pak hrály prim ekonomické důvody - tím, že kněží neměli potomky, se majetek církve netříštil. Důraz na celibát byl ovšem podbarven i snahou o získání moci - zákaz sňatků udržoval kněze v područí církve (o tomto argumentu se mluví především v poslední době). Mezi teologické argumenty pak patří, že by kněží měli sloužit Bohu celým a nerozděleným srdcem (zastáncem této myšlenky byl Jan Pavel II.), žít životem rovným andělům či následovat Krista, který též nežil v manželství. Argument, že celibát je charisma - dar od Boha - používají jak zastánci, tak odpůrci celibátu - ti druzí s poukazem na to, že dar se nedá vynucovat.

☒ *Ivana Kuglerová*

☒ *Ilustrační foto: Jana Šustová*

Žalmy v kostce I.

Žalm 110 (dle Českého ekumenického překladu, ČEP)

1.
Davidův, žalm.
Výrok Hospodinův mému pánu:
„Zasedni po mé pravici,
já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám.“
2.
Hospodin vztáhne žezlo tvé moci ze Sijónu.
Panuj uprostřed svých nepřátel!
3.
Tvůj lid přijde dobrovolně
v den, kdy pohotovost svoláš;
v nádheře svatyně
jak rosa z lůna úsvitu
se objeví tvé mužstvo (některé varianty
uvádějí: jsem tě zplodil)
4.
Hospodin přísahal a nebude želeť:
Ty jsi kněz navěky
podle Malkisedekova řádu.
5.
Panovník ti bude po pravici,
rozdrtí v den svého hněvu nepřátelské
krále.
6.
Bude soudit pronárody – plno mrtvol všude,
On rozdrtí hlavu velké země.
7.
Cestou z potoka pít bude,
proto vztyčí hlavu.

Žalm 110 se nachází v Páté knize žalmů (107 - 150). Je určován buď jako velmi starý z doby Davidovy, nebo mladší z doby královské, poexilní či dokonce jako žalm pocházející z makabejské doby. Také snaha určit postavu krále zůstává otevřená, nepomůže ani osobní a druhový nadpisek rAmz>mi dwdl'. (Davidův/Davidovi /pro Davida, Žalm). Osobní nadpisy uvedené předloškou l. lze přeložit jako označení subjektu (o Davidovi) nebo způsobu (podle Davidova způsobu) a kontext ji někdy dovoluje chápat také jako označení autorství (Davidův/od Davida), v tomto případě se zdá být nejpravděpodobnější překlad pro Davida.

Knihy Starého zákona sice zaznamenávají Davidovy umělecké počiny (např. 2 S 1,17nn, 2 S 3, 33 nn; 2 S 22, 1 nn; 2 S 23, 1; Am 6,5), avšak mnohé z žalmů označených takovýmto nadpiskem (celkem 73 žalmů) předpokládají existenci chrámu, který v Davidově době nestál (např. Ž 5, 8; 24, 7. 9; 27, 4 aj.). Zde se spíše než o samotného Davida jedná o prototyp pravého „davidovského“ krále. Nutno podotknout, že Davidovo autorství přijímají novozákonní texty a staví na tom další argumenty (Mt 22, 41nn; Mk 12 ,30 nn; L 20, 41nn). Podle M. Gouldera jde o poexilní žalm vztažený na Jošuu, syna Jósadakova, který byl velebnězem v době obnovy Jeruzaléma a na jehož hlavu má být vsazena koruna – věnec (Zach 6,11). Pokud bychom hledali důkaz pro vznik v makabejském období, objevíme, že verše 1-4 tvoří akrostich – Šimon – tedy

Tvůj lid přijde dobrovolně v den, kdy pohotovost svoláš...

Šimon Makabejský, velekněz a zároveň vládce v Jeruzalémě († 135 př. Kr.), takový názor však není příliš věrohodný.

Slavnostní tón, zdůraznění Božích věštek a podobnost s 2. žalmem vede k závěru, že byl nejspíše určen ke slavnosti královské intronizace (třebaže zde na rozdíl od jiných tzv. královských žalmů nezazní slovo král), tedy uvedení panovníka do úřadu, jako zástupce Boha na zemi a také uvedení do kněžského úřadu.

Odkaz na tento žalm, v křesťanské tradici chápáný jako mesiášský, se objevuje v mnoha novozákonních spisech (srv. 1 K 15, 25nn; Ef 1, 20; Kol 3, 1; 1 P 3, 22; Žd 1, 13; 5, 6; 7, 17nn 8, 1; 10, 12b - 13).

Struktura žalmu je určena dvěma Božími výroky (v 1.4), které jsou vždy následujícími verši rozvedeny. Lze jej tedy rozdělit na dvě sloky (1-3; 4-7). Hospodin prostřednictvím žalmisty volá krále, aby obsadil čestné

místo po jeho pravé ruce (na základě 2 Kr 11,14 /2 Pa 23, 13/ a 2 Kr 23,3 /2 Pa 34, 31 můžeme uvažovat o zvláštním čestném místu v chrámu vyhrazeném při korunovaci panovníkovi). Král je tak ukázán jako zástupce Boha, který je prostředníkem mezi Hospodinem a lidmi.

Hospodin se ve stejné chvíli zavazuje králi, že zvítězí nad svými nepřáteli a položí jim nohy na jejich šíje jako symbol své moci (srv. Joz 10,24). Od Božského zaslíbení přechází verš 2. k prorockému výroku. Žalmista vlastně vyjadřuje stejnou myšlenku jinými slovy. Hospodin sám drží ve své ruce královo žezlo, prut jeho moci a rozšíří ji dále ze Siónu na celou zemi.

Další slib, že lidé budou ochotně sloužit králi v čase války, vychází z chápání výzvy ke shromáždění se do boje jako náboženské povinnosti (srv. Sd 5, 23). Žalm hovoří (držíme-li se ČEP) o mladých mužích ve voj-

sku, kteří ve svatých válečných řadách jsou najednou k dispozici králi, připraveni ve své síle a hojnosti jako kapky rosy po ránu. Mladí muži se sejdou k bitvě náhle, jejich příchod je stejným zázrakem jako je rosa – vláha, která se zjeví, aniž by padal déšť. Rosa za ranního úsvitu je tajemstvím, ale je také jistotou. (srv. Gn 27, 28; Dt 33, 28; Ag 1,10; Za 8, 12; Job 38, 28; 2 S 17, 12;).

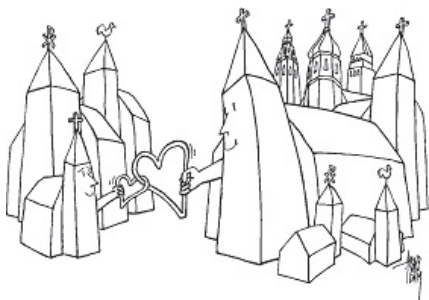
Druhá Božská věštba je charakterizovaná slavnostním úvodem složeným v prorockém stylu. Bůh stvrzuje svá slova, ustavuje krále do kněžského úřadu přísahou, kterou nevezme zpět (srv. Am 4, 2; 6, 8). Žalm zdůrazňuje, že kněžství bude trvat na věky, svěcené králi, po způsobu Malkisedekova, kněze – krále Šalemu (srv. Gn 14,18), který spojoval oba úřady ve své osobě. Ježíš jako „davidovský“ mesiáš (Mk 12,35nn) musí nutně být knězem navěky podle Malkisedekova řádu. K tomuto závěru dochází autor listu Židům, který k tématu Ježíšova nebeského kněžství vychází právě z tohoto žalmu. Vykládá jej na základě Gn 14,18nn, kde se Malkisedek objevuje a mizí náhle, aniž by cokoli řekl o svém narození a smrti, předcích i potomcích, a to takovým způsobem, že se ukazuje jeho nadřazenost Abrahamovi a tím i áronovskému kněžství, které od Abrahama pochází. To je důvodem Kristovy svrchovanosti a nadřazenosti jeho nového řádu nad lévíjským ustanovením. Pátým veršem nabírá žalm zvláštní obrat. Od Božského věštění k prorockému výroku, přesně stejným způsobem, jak bylo učiněno ve 2. verši. Hospodin bude po pravici krále

– bude vždy nablízku panovníkovi, aby mu pomohl porazit nepřátelské mocnosti. Ruka představuje symbol síly a moci. Pravá strana v tomto případě znamená Božskou ochranu (srv. Ž 16,8; 121,5), jde o metaforu a není v rozporu s v. 1. Potom žalmista pokračuje v líčení dne Božského hněvu, ve kterém Hospodin bude soudit národy a jejich krále, překročí přes těla jako hrozivý a mocný válečník. Lidé očekávali Hospodina, čekali na den, kdy povstane ke konečné a rozhodné bitvě proti nepřítelům Izraele, aby je zdolal a poskytl vítězství a slávu svým lidem. (srv. Joel 3,1nn; Nahum 1,8nn; Sof 3, 6nn). Zdeptání pohanských králů a „zdolání hlavy“ (srv. Ž 68, 22) připomíná dobu svatých Hospodinových bojů (Joz 12, 7nn; Sd 5, 26) i vítězný boj budoucího vůdce lidu (Nu 24, 17), k němuž se upírají zraky poníženého Izraele. Poslední verš se vztahuje opět k panovníkovi (chybí logický předěl). Jednou ze součástí korunovačního obřadu bylo patrně i pití z posvěceného pramene – Adonijáš sám sebe prohlásil králem u pramene Rogel (1 Kr 1, 9), ale David poslal Sadoka a Nátana, aby ustanovili Šalomouna králem u Gichónu (1 Kr 1, 33 - 40.45). Pramen Gichón hrál důležitou roli při dobytí Jeruzaléma (2 S 5, 8). Pití vody byl také jeden ze způsobů Boží volby bojovníků (Sd 7,5n).

☒ *Pavel Nápravník*

☒ *Ilustrační foto: Archiv*

tiskové prohlášení

Mezinárodní římskokatolicko-starokatolická komise dialogu (IRAD) měla 6. - 9. 5. 2007 v Bonnu své sedmé zasedání. Pokračovala ve své práci na dokumentu konsensu k chápání církve, který v rámci této otázky bude podporovat snahu o jednotu církve. Diskutovány byly shody v učení i praxi, jakož i diference. Dalšími tématy byly církevně právní úvahy o možném církevním společenství podle norem Kodexu kanonického práva z roku 1983. Dále byl projednáván význam Marie a mariánských dogmat ze starokatolického stanoviska, jakož i výsledky dřívějších dokumentů konsensu mezi římskokatolickou a starokatolickou církví.

IRAD byla zřízena v roce 2003 ze strany Mezinárodní starokatolické biskupské konference a Papežské rady pro jednotu křes-

ťanů, aby pokračovala v dřívějším dialogu, který byl veden v jednotlivých zemích, nyní na mezinárodní úrovni.

Členy jsou na starokatolické straně: biskup Fritz-René

Müller (na snímku vlevo), Bern jako koprezident; prof. Dr. Urs von Arx, Bern; prof. Dr. Günter Esser, Bonn; prof. em. Dr. Jan Visser, Zeist/Nizozemí; prof. Dr. Angela Berlis, Haarlem/Nizozemí a farář Mag. Martin Eisenbraun, Salzburg.

Z římskokatolické strany se zúčastnili: biskup em. Dr. Paul-Werner Scheele (na snímku vpravo), Würzburg jako koprezident; světitel biskup Johannes Gerardus Maria van Burgsteden Haarlem/Nizozemí (omluven); prelát Hubert Bour, Rottenburg/Německo; prof. Dr. Heinrich J. F. Reinhardt, Bochum; prof. Dr. Hans Jörg Urban, Paderborn a Msgr. Dr. Matthias Türk, Řím.

Porady budou pokračovat na podzim roku 2007 ve Würzburgu.

Vydalo Mezinárodní starokatolické středisko pro informaci a komunikaci v Bernu

Bonn - Řím, v květnu 2007

☒ *Ilustrační foto:* www.christkath.ch
www.bistum-wuerzburg.de
www.kirchen-in-kl.de

Na kopci zvaném Laurenziberg II. (seriál)

Jak jsem se již zmiňoval v prvním díle našeho seriálu, byla naše katedrála (kostel) postavena na místě, kde staří Slované obětovali svým bohům. Kdo vlastně kostel nechal postavit se dnes s jistotou sotva dozvíme. Není totiž mnoho (skoro žádné) písemných zmínek. Můžeme se tedy přiklonit k legendě a zároveň k pravděpodobnému vzniku do období svatého Vojtěcha. Zda to byl konkrétně on nebo jednal na přání knížecího rodu? To by byly jen další zbytečné dohady, které opravdu nelze vyřešit se stoprocentní jistotou. Zda to bylo v desátém století (kronikář Hájek) nebo až ve dvanáctém (jiné zdroje), není v podstatě důležité. Co zůstává důležitým je patrocinium kostela aneb jeho zasvěcení. Vzhledem k častým obětním ohňům pohánů byl vybrán právě svatý Vavřinec, který zemřel na ohni.

Kdo byl svatý Vavřinec – Lorenz, Lorenzo, Lawrence, Laurent

O životě tohoto světce mučedníka toho moc nevíme, jisté je, že byl žákem papeže Sixta II. a za jeho pontifikátu stál v čele sedmi římských jáhnů. Pomáhal papeži, měl právo křtít a starat se o římské věřící. Kdybychom popisovali jeho následující životní osud dnešním pohledem reportéra některých bulvárních deníků, které by si jistě na tomto životním příběhu rády smlsly, vypadalo by to asi takto:

Upálen zaživa!

Uplynulo jen pár měsíců od Sixtova povolání na papežský stolec (257 n. l.), když

císař Valerianus rozkázal, aby křesťanští kněží okamžitě opustili Řím - vzápětí je rozpoutáno krvavé pronásledování křesťanů. Papež Sixtus II. je přistižen při mši a jako první ze zadržených je popraven. Před svojí smrtí ale stačil ještě svěřit některé drahocennosti svému arcijáhnovi Vavřinci. Císařský náměstek se domnívá, že jde o předměty, které mají pro věřící magickou sílu, a přikazuje Vavřinci, aby celý poklad odevzdal. A protože pro Vavřince je největším pokladem křesťanský lid, shromáždí 10. srpna roku 258 n.l. své věřící před císařským palácem, předvolá do předních

řad mrzáky a nemocné, a pokyne císaři, aby si z okna paláce prohlédl tento největší poklad církve. Takovouto opovázlivost si Valerianus nemohl nechat líbit - ihned rozkázal vojákům, aby Vavřince nahého hnali na pahorek Viminale a na cestě jej ze všech stran bičovali, aby kusy masa z něho padaly. Nahoře, na pahorku byl pak již připraven železný rošt, připravený pro nejtěžší zločince, pod kterým bylo rozžhavené uhlí - na tento rošt vojáci napolo rozsekaného Vavřince přivázali. Nejprve ho pekli na zádech, pak ho otočili na břicho a pálili mu vnitřnosti.

Poněkud pikantní historie umučení tohoto světce na pahorku Viminale v Římě (nedaleko místa dnešního hlavního římského nádraží) řadí sv. Vavřince mezi nejpopulár-

nější mučedníky. Podle legendy prý Vavřinec těsně před smrtí pozval své mučitele na hostinu, že snad je již dobře „propečený“, ale spíše jde o báchorku než o hodnověrný fakt.

Vavřincovy ostatky jsou uloženy za hlavním oltářem chrámu San Lorenzo fuori le Mura (Sv. Vavřinec za hradbami), který se nachází ve východní části Říma.

Naše katedrála je tedy původně románský kostelík zasvěcený sv. Vavřinci. Je krásné, že původní románský kostelík byl při přestavbě ponechán a okolní barokní stavba ho vlastně přihnula do sebe. Dodnes tedy můžeme v presbytáři kostela najít i románské okno. Kostel byl dlouho pouze kostelem poutním a o jeho obecné historii jsme si

mohli přečíst v prvním díle tohoto seriálu.

Katedrální chrám sv. Vavřince se nachází na místě, kde podle tradice pohanští Čechové obětovali svým bohům a pálili posváté ohně a kde kněžna Libuše předpovídala budoucí vzrůst slávy Prahy. Pověst vypravuje, že kníže Boleslav II. zde na žádost sv. Vojtěcha dal postavit kostelík zasvěcený sv. Vavřinci, jáhnovi, který byl v roce 258 v Římě umučen na rozpáleném roštu.

Nejstarší zpráva o kapli sv. Vavřince na Petříně pochází z roku 1135. V této době byl románský kostel jednodlní obdélnou stavbou s apsidou na východě a se západní věží, pojatou částečně do dnešní přestavby. Tato stavba, dnes zachovaná v barokním plášti, byla postavena pravděpodobně za vlády Soběslava I. (1125 - 1140) a lze ji srovnat s rotundou Nalezení sv. Kříže na Starém Městě, která dnes rovněž slouží Starokatolické církvi. Roku 1590 dal kapli opravit Jiří Henrich z Frankenštejnu. V XVIII. století se o zvelebení kostela sv. Vavřince zasloužil P. Norbert Saazer spolu s Bratrstvem pražských kuchařů.

Zastavme se u výzdoby kostela

Ve 30. letech 18. století byla započata přestavba kostela do dnešní podoby. Projekt je připisován K. I. Dientzenhoferovi a stavitelem byl Jan Ignác Palliardi. Vlastní stavba se prodloužila až do roku 1780. Vrcholnému baroku je nejbliže monumentální, dynamicky sítěné konvexní severní průčelí,

členěné rozeklanou římsou, nad níž jsou umístěny barokní sochy Nejsvětější Trojice v podobě Piety Boha Otce, vlevo stojí sv. Jan Nepomucký a vpravo pravděpodobně sv. Máří Magdaléna. Najdeme znak svatovítského probošta Františka Strachovského ze Strachovic, který dohlížel na dokončení stavebních prací. V nice je umístěna socha sv. Vojtěcha a deska s nápisem. Z vnitřního vybavení je pozoruhodný obraz umučení sv. Vavřince od burgundského malíře Jeana Clauda Monnota, umístěný na pravém bočním oltáři. Současný interiér presbytáře je vybaven podle návrhu ak. arch. Jiřího Pelcla, jehož dílem je i moderní krucifix zavěšený z klenby. V sakristii se nachází stropní malba zobrazující legendu o založení kostela sv. Vojtěchem.

Kaple Kalvárie, stojící východně od kostela, byla postavena po roce 1735. Její průčelí zdobí sgrafito zmrtvýchvstání Páně podle kartonu Mikoláše Alše. Ke kostelu patří rovněž kaple Božího hrobu (1738) a 14 zastavení křížové cesty (1836).

Od roku 1994 užívá celý komplex staveb Starokatolická církev, která jej s finanční podporou hlavního města Prahy opravila. Kostel sv. Vavřince je od listopadu r. 1995 starokatolickým katedrálním chrámem.

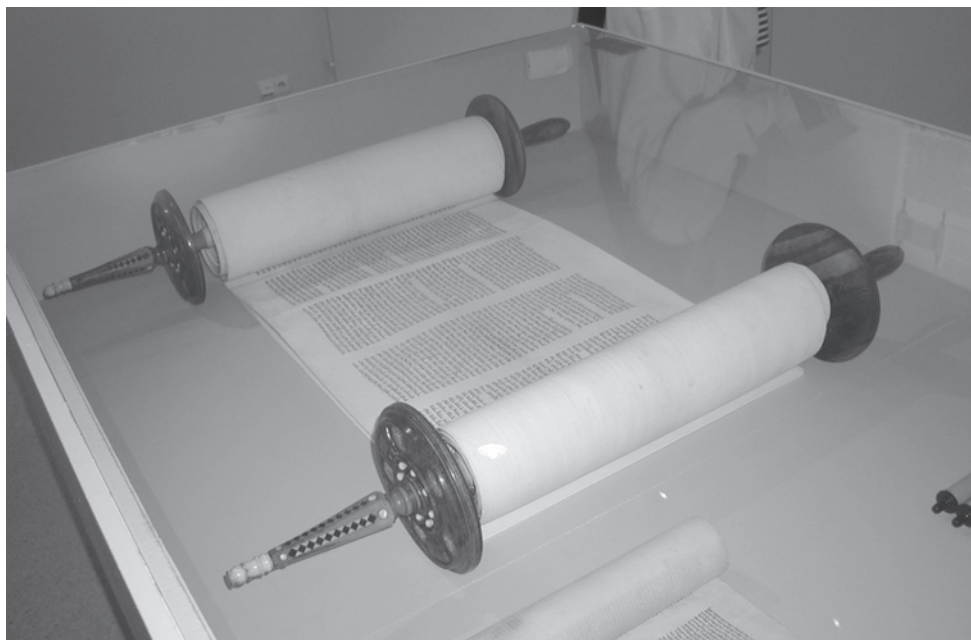
☒ *Připravil: Olda Kouřimský*

☒ *Zdroj: Wikipedie, starokatolici.cz, dějepis.com*

☒ *Foto: Vladimír Němec*

Šabat je nejdůležitější židovský svátek

Nejdůležitějším židovským svátkem je šabat, jehož svěcení je přikázáno v Desateru: „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočnutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý“ (Ex 20, 8 - 11).

Šabat začíná v pátek večer se západem Slunce a končí v sobotu večer při východu prvních

hvězd. Předchází mu příprava jídla na šabat, úklid domácnosti a slavnostní vyzdobení stolu. Před šabatem se všichni slavnostně oblečou a očekávají příchod nevěsty - šabatu.

Samotné oslavy šabatu začínají v pátek večer v domácnosti, a jeho zahájení je v ruce matky, která na slavnostně prostřeném stole zapaluje dvě šabatové svíce a pronáší požehnání. Muži se zúčastňují bohoslužby v synagoze, jejíž liturgie se liší od bohoslužby všedního dne. Páteční slavnostní bohoslužba se nazývá kabalat šabat - předání soboty. Po ní má každá rodina doma slavnostní večeři, před kterou otec žehná dětem a poté pronáší požehnání

nad vínem a nad dvěma šabatovými chleby. Těmto dvěma chlebům se říká chala a mají připomínat, že na poušti v pátek napadlo dvojnásobné množství maný. Chaly jsou přikryty rouškou, která připomíná rosu pokrývající manu. Při slavnostní večeři se zpívají zvláštní šabatové písně.

Sobotní dopoledne patří bohoslužbě a po ní následuje druhé šabatové jídlo. Odpoledne se židé věnují studiu Tóry, návštěvám, odpočinku nebo procházkám. Procházký jsou ovšem limitovány vzdáleností, kterou je povoleno ujit o šabatu. Po odpolední sobotní bohoslužbě se jí třetí šabatové jídlo doprovázené zpěvy.

Šabat končí po večerní bohoslužbě obřadem zvaným havdala (oddělení), při němž se pronáší požehnání nad vínem, vonným kořením (besamim) a havdalovou svící. Pohár s vínem je zcela zaplněný až přetéká, což má symbolizovat hojnost Božího požehnání, které je očekáváno pro začínající nový týden. Do obřadu havdaly jsou zapojeny všechny smysly člověka: hmat (uchopení kalicha), chuť (pití vína), čich (vonné koření), zrak (světlo svíce) a sluch (texty požehnání). Na závěr je zvykem popřát si „šavua tov“ – „dobrý týden“.

Jak už bylo zmíněno, se šabatem je spojen zákaz práce a také není možné vykonávat celou řadu dalších činností, např. zapalovat svíce, vařit, šít, psát, cestovat, manipulovat s penězi, zapínat elektrické spotřebiče, jezdit výtahem či řídit auto. To někdy vede k „fikáním“ řešením. Četla jsem například příběh z doby, kdy ještě v Jeruzalémě nebyla elektřina. Jedna stará židovská žena chtěla ušetřit svíčku, a tak ji nezapalovala v pátek před šabatem, ale pokud potřebovala světlo, zvala si k sobě křesťanku, aby svíci zapálila. Dnes se toto řeší používáním různých načasovaných spínačů světla.

Na omezení různých činností při šabatu a na to, jak se s tím židům žije, jsem se zeptala Terezy Gafny Foltýnové z židovské komunity Masorti:

„Se šabatem je spojena spousta omezení a je pravda, že i lidé z mého okolí, když se spolu bavíme o šabatu, ho nahlížejí hlavně přes ta omezení. Šabat, podobně jako velmi tradičně dodržovaná křesťanská neděle, skutečně s sebou nese spoustu omezení. Ale já o šabatu přemýšlím tímto způsobem jen tehdy, když se mě na to někdo takto zeptá. Jinak šabat chápu úplně z té druhé strany. Myslím si, že šabat je velmi užitečný vynález a jsem moc ráda, že ho máme, protože jsem - jako asi spousta dalších lidí v mém věku a žijících v této společnosti - přes týden velmi intenzivně zaměstnaná. A tak jsem ráda, že je jeden den, který je vymezený k tomu, aby člověk dělal něco jiného, než dělá během celého týdne. To znamená, aby odpočíval, dělal věci, které mu přinášejí radost, a byl s lidmi, které má rád. Aby na chvílku vypnul. Raději bych mluvila o tom, co během šabatu dělám, než o tom, co během něj nedělám. Šabat je doba, kdy si člověk může sednout, být trochu sám sebou a uzávorkovat svět kolem sebe. Většina lidí tráví čas s rodinou, chodí do synagogy, snaží se trochu studovat. Je to opravdu čas vyhrazený pro člověka a jeho osobní prostor. Aby toto bylo možné a člověk mohl opravdu uzavřít svět kolem sebe a nenechat ho aspoň jeden den na sebe působit, se podle zásad judaismu umožňuje také tím, že je zakázaná práce, která je velmi jasně specifikovaná v Halaše, v židovském zákoně.“

Co se například nemá o šabat dělat?

„Existuje celkem 39 druhů prací, které jsou zakázány. Mezi ně patří obdělávání půdy, orání, setí, zapalování ohně a zabíjení zvířat. Ty práce jsou definované podle toho, co lidé v biblických dobách považovali za práci. V dnešní době to znamená, že během šabatu, kdybych měla uvést několik příkladů, nepoužíváme peníze, nechodíme nakupovat, necestujeme, nevaříme, nepoužíváme elektrické přístroje, nedíváme se na televizi apod. Takže v praktickém životě, když přijдете domů k někomu, kdo dodržuje šabat, uvidíte, že se během šabatu nevaří a všechno jídlo je uvařené už předem, že nikdo nepoužívá mobilní telefon, který má každý vypnutý, že se lidé nekoukají na televizi, nenakupují. Mnoho lidí to považuje za omezení, ale kdyby židům přinášelo utrpení, že nemohou tyto věci dělat, tak by se rozhodli to nedělat. A skutečně je určitá skupina židů, kteří to považují za omezení. Ale ti židé, kteří šabatová omezení práce dodržují, to dělají proto, že jim to umožňuje ten den mnohem lépe prožít. A já mohu říct, že když na těch zhruba 25 hodin mám vypnutý mobilní telefon a nečtu si e-maily, je to pro mě velká úleva. Mám tak jeden den, kdy se nemusím starat o věci, o které se starám během zbytku týdne.“

Můžete jít během šabatu na výlet?

„Na výlet jít můžete, ale je to spojené s různými omezeními. Například protože nemůžete používat peníze, nekoupíte si během výletu třeba džus. A nedostanete se například na Karlštejn, protože si tam nemůžete koupit lístek. Ale třeba v Izraeli je toto velmi dobře ošetřené, aby kdokoliv mohl dělat cokoliv, ať už je jeho náboženská praxe jakákoliv.

Třeba v muzeích nebo v zoologické zahradě je možné koupit si lístek předem a pak už tam jen přijít. Je pravda, že tady se dostáváme k tomu problému, že v dnešní době si odpočívání představujeme už jinak, než tomu bylo v biblických dobách. Tehdy neexistovaly zoologické zahrady, zábavní parky ani kina, takže tento problém se nemusel řešit.“

Pro někoho je odpočinek, když může vyplet záhon nebo udělat něco jiného na zahrádce, což samozřejmě pro dřívějšího člověka byla práce, ale pro nás je to relaxace. Je to možné o šabat v dnešní době dělat?

„To je výborná otázka. Právě pletí a starání se o zahrádku z hlediska židovského zákona připomíná zemědělství a právě proto je to práce, která je zakázaná. Ale našla byste spoustu lidí, kteří by Vám řekli, že šabat je den, kdy máte dělat něco jiného, než děláte během celého týdne. Jsou lidé, kteří by z tohoto důvodu řekli: ‘Proto je pro mě pletí dovolené’. Z hlediska židovského zákona je to zakázané, ale logicky by se takovýto argument dal přijmout. Třeba já sama, protože dodržuji Halachu a šabatové zákazy, tak odpočívám prací na zahrádce jen v neděli. Ale například můj tatínek, který je zastáncem toho názoru, že přes týden nepleje a nerývá se v záhonech a v sobotu je tato činnost pro něj odpočinek, tak právě z tohoto důvodu klidně v sobotu na zahradě pracuje. Z hlediska židovského zákona je jasné, kdo z nás dvou má pravdu, z hlediska logiky nebo zdravého lidského rozumu by možná spousta lidí řekla, že to, co dělá můj tatínek, je mnohem rozumnější.“

☒ *Text a foto: Jana Šustová*

pout' staletími naší architektury VIII.

VII. Historizující architektura 19. století

Historismus je obecný pojem pro jev v architektuře a umění, který vychází z dřívějších, tedy historických forem. Historizující architekturou ve 2. polovině 19. století a počátku 20. století rozumíme všeobecný návrat k historickým slohům od románského až po barokní. Přelom let 70. a 80. devatenáctého století je mezníkem mezi tzv. přísným historismem a pozdním historismem. Zájem o historické slohy byl vyvolán již romantismem. Romantismus oživil vztah ke gotice. Velkým impulzem pro rozvoj historismu byla snaha o dostavbu některých ve středověku nedokončených katedrál ve Francii a Německu. Snahy architektů o restauraci středověkých staveb, zejména katedrál a kostelů, vedly k odstranění všech mladších dostaveb a úprav. Tato „restaurátorská“ metoda chtěla očistit danou stavbu od dodatečných zásahů (z lat. purus – čistý), proto mluvíme o puristickém přístupu nebo o purismu.

Od 60. let 19. století probíhala historizující dostavba katedrály sv. Víta na Pražském hradě, proběhly restaurace řady gotických kostelů a také hradu Karlštejna. Na většině těchto akcí se podílel architekt Josef Mocker. Vedle historizujících dostaveb a rekonstrukcí vznikla i řada nových objektů v novogotickém slohu. Obecně lze konstatovat, že gotika se stala slohem pro šlechtu a církevní stavby – sakrální i obytné. Záhy se obrátil zájem také k románskému slohu. Šířeji se začalo využívat románských archi-

tektionických prvků, zejména obloučkový vlys, římsy a okna. Pro výstavbu činžovních domů a veřejných budov v našich městech byla s naprostou převahou použita renesance, která i svým historickým duchem odpovídala městskému prostředí. Napodobován byl také barok i rokoko. Historizující architektura ovládala ještě počátek 20. století a vzácně se s ní můžeme setkat ještě v období první světové války. Dnešná převládá spíše negativní názor na historizující architekturu. Předsudky platily především vůči napodobování a přejímání historických vzorů. Dnes je takový postoj již překonaný a kladně můžeme hodnotit především nový nástup kvalitního uměleckého řemesla, tradiční rukodělné postupy, i když v této době proniká do stavebnictví velké množství prefabrikátů.

Můžeme se nyní podívat do pokladnice tohoto typu umění v našem prostředí: katolická hřbitovní kaple na Ústředním hřbitově - Olomouc (1900, novorománská), bývalý německý evangelický kostel – Olomouc (1902, novogotika), školní budova „Pötingea“ – Olomouc, bývalá židovská synagoga – Olomouc, kaple sv. Jana Sarkandra – Olomouc (pseudobarok, 1909, architekt Sochor) a mnohé další.

Bližší se nyní ve zkratce seznámíme s bývalým evangelickým kostelem v Olomouci. Kostel vznikl na místě zbořených hradeb původní barokní pevnosti (dnes tř. Svobody). Projekt kostela olomoucké evangelické obce augsburského vyznání vypracoval stavitel Franz Böhm v roce 1898. Jako zá-

Bývalý německý evangelický kostel v Olomouci (tř. Svobody)

vogotickou stavbu charakteru severoněmecké cihlové gotiky. Zachována zůstala křížová půdorysná dispozice. Nad gotickým portálem je dekorativní arkáda goticky lomených otvorů a nad ní ještě rozetové okno. Celá plocha bohatě členěné fasády kostela je obložena terakotovou ornamentikou a hladkými pásy, které napodobují rezné zdivo. Stavbu řídil stavitel Franz Böhm a dokončena byla v roce 1902. Urbanistická hodnota novogotického kostela zdaleka přesahuje jeho kvality architektonické a umělecké. Kostel je umístěn na velmi exponovaném místě, kam již v prvním regulačním plánu Olomouce situoval Camillo Sitte sakrální stavbu. Mys-

kladní půdorysné schéma zvolil tvar kříže s vysokou věží v průčelí a se dvěma postranními arkádami a dvěma sakristiemi po bocích presbytáře. Böhmův projekt zjednodušil a celkově upravil architekt Max Löw z Brunšviku. Vytvořil tak typickou no-

lím, že je velikou kulturní ostudou, že je dosud tato sakrální stavba využívána pouze jako skladiště knih Státní vědecké knihovny v Olomouci.

☒ *Připravil: Martin M. Čapka*

☒ *Foto: Archiv*

Zprávičky

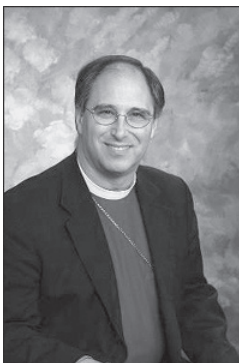
Plánované akce ve farnostech

Tábor

Dne 3. 8. 2007 se v podvečer uskuteční v kostele sv. Filipa a Jakuba v Táboře nešpory pro účastníky laienfora. Bude následovat večere a večerní procházka Tábořem.

Praha

Na pozvání biskupa Dušana navštíví ve dnech 11. - 16. 7. 2007 Prahu biskup diecéze Západní Virginie se sídlem v Charlestonu Rev. W. Michie Klusmeyer (na snímce) s manželkou. V neděli 15. července v 17 hodin budeme spolu s ním slavit eucharistii v katedrálním chrámu sv. Vavřince na Petřině. Biskup Klusmeyer je delegátem Episkopální církve v USA pro Utrechtskou Unii a v této funkci se pravidelně zúčastňuje zasedání starokatolické Mezinárodní biskupské konference. Není bez zajímavosti, že jeho babička pocházela z Prahy.

☒ Foto: www.episcopalchurch.org

Dne 27. 9. 2007 oslaví biskup Dušan **10. výročí své konsekrace**. Prahu při této příležitosti navštíví arcibiskup z Utrechtu Joris Vercammen. Slavnostní bohoslužby se zúčastní i rakouský biskup Bernhard Heitz,

německý biskup Joachim Vobbe a biskup Friz-René Müller ze Švýcarska.

V sobotu 30. 6. 2007 v 11 hodin přijal Mgr. Pavel Nápravník z pražské farnosti z rukou biskupa Dušana **jáhenské svěcení**. Svěcení se událo v katedrálním chrámu sv. Vavřince.

Zprávy z katedrály sv. vavřince

Stále čekáme na opravu střechy a krovů. Oprava by podle všeho měla začít v létě. Byla provedena revize zabezpečovacího zařízení.

V pátek 15. června se při silné bouři s deštěm dostala voda přes vitráže až do kostela. Je jasné, že opravy naší katedrály budou nutně pokračovat i do budoucna.

23. 6. se v katedrále vdávala naše sestra Ivanka. Všichni ji i manželovi přejeme hodně Boží lásky a požehnání.

30.6. zde byl vysvěcen Mgr. Pavel Nápravník na jáhna. Také Pavlovi přejeme hodně Božího požehnání k duchovní službě.

Česko patří k **nejateističtějším zemím Evropy**. Počet věřících se za půl století snížil o pět miliónů osob, uvádí deník Právo. V roce 1950 bylo podle Českého statistického úřadu v republice 8,3 miliónu osob, které se hlásily k některé z církví. V roce 2001 se podle posledních výsledků sčítání lidu počet věřících snížil na 3,3 miliónu osob. Bez vyznání bylo téměř 60 procent obyvatel, tedy kolem šesti milionů, a tento trend pokračuje.

Sociologové a politologové ale tvrdí, že statistická čísla nevypovídají o skutečném stavu religiozity a vlivu církví na chod společnosti. „Vliv církví na veřejný, politický i občanský život roste,“ potvrzuje Zdeněk Nešpor, autor sociologické studie *Současná česká religiozita*. Napomohl k tomu podíl církví na pádu komunismu, ukončení státem řízené ateizace společnosti, aktivní politika římskokatolické církve i zklamání části veřejnosti z přílišné materializace života a politiky.

Z celkového počtu 3,3 miliónu osob hlásících se k nějaké církvi se jich nejvíce přihlásilo k římskokatolické - 2,7 miliónu, tedy více než čtvrtina obyvatel. Více než 117 tisíc lidí se hlásilo k Českobratrské evangelické církvi, k Církvi československé husitské sto tisíc lidí, k pravoslaví se přihlásilo 23 tisíc lidí, k Svědkům Jehovovým ale rovněž něco přes 23 tisíc osob. Věřících žen je více než věřících mužů, nejvíce věřících se rekrutuje z osob od 50 let výše.

Podle statistiků je to logické, protože se jedná o lidi, které ještě zasáhla náboženská výchova ve školách. Mladší ročníky prošly čtyřicetiletou cílevědomou ateistickou propagandou a výchovou. Věřící také uzavírají manželství méně často - opět podle statistiky - než osoby bez vyznání. Věřící se však méně rozvádějí, což lze přičíst větší odpovědnosti ke sňatku. Více lidí aktivně praktikujících náboženství najdeme na vesnici a na Moravě, nejvíce osob bez vyznání se soustřeďuje na severu Čech v Ústeckém, Libereckém a v Karlovarském kraji. Statis-

tici to přisuzují faktu, že zdejší obyvatelstvo přišlo do tohoto prostoru po odsunutých Němcích a nenašlo možnost vytvořit nové náboženské tradice.

Náboženství si znovu našlo cestu do veřejné sféry a hraje v něm stále významnější roli, potvrzuje Nešpor ve studii. Podílí se na tom i velký podíl náboženských a církevních organizací věnujících se charitě, zdravotní péči, školství.

☒ *ath*

Ruští baptisté chtějí překonat rozkol
Baptisté v Rusku chtějí překonat rozdělení, které existuje už 60 let. K Ruské unii evangelických křesťanů - baptistů patří 78 tisíc členů, dále jich 30 tisíc náleží k neoficiálnímu neregistrovanému svazu a 20 tisíc baptistů je zcela nezávislých. „Nechceme, aby tragické rozdělení, jež vzniklo vinou našich otců, určovalo osud našich dětí, vnuků a pravnuků,“ stojí v prohlášení, jež bylo před nedávnem přijato na zasedání „Otevřené rady“ ruských baptistů v Moskvě. K rozdělení došlo proto, že před šedesáti lety se baptisté nesjednotili na tom, jak se mají postavit k požadavku komunistického státu na to, aby se sbory registrovaly - a tím se také nechaly státem kontrolovat. Někteří s tím neměli problém, protože jako křesťané chtěli poslouchat vrchnost, pro jiné byla registrace hříchem a viděli v ní spolupráci s Božími nepřáteli.

☒ www.christnet.cz

Našemu dítěti

Duše tvá dotýká se ještě Stvořitele
a ruce už chápou se půdy země,
víra v lepší život se ještě nezrodila
a srdce tepe hymny něhy.

Dech tvůj je jemný jako pel
a vůně dítěte rozráží šiky zloby,
svou ručkou uchopíš obraz nebe
a dáš nám ochutnat vůni lásky.

Zrak tvůj je spoután přesažným
a ticho rozlévá své vody,
něžné vzlyky ve spánku opředou nás v tobě
a láska stejná je v pozemském i v nebi.

Martin M. Čapka

Ilustrační foto: Jana Šustová